

سلسلی مشقینامی

مجموعه مقاله‌ها و سلسله مقاله‌ها

www.ketab.ir

تألیف

سید محمود صادقی

سرشناسه	: صادقی، محمود، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: مشق نام لیلی: مجموعه مقاله‌ها و سرمقاله‌ها / تألیف محمود صادقی.
مشخصات نشر	: تهران: مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س)، مؤسسه چاپ و نشر عروج، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	: ز. ۵۱۴ ص.
شابک	: 1 - 397 - 212 - 964 - 978
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبای مختصر
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۵۰۸-۵۱۴؛ همچنین بصورت زیرنویس.
شناسه افزوده	: مؤسسه چاپ و نشر عروج.
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۸۴۵۴۴۴

کد/م ۲۹۲۲

مؤسسه چاپ و نشر عروج

www.ketab.ir

مشق نام لیلی (مجموعه مقاله‌ها و سرمقاله‌ها)

تألیف: سید محمود صادقی

ناشر: چاپ و نشر عروج (وابسته به مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی(س))

چاپ دوم ۱۴۰۳

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

۱۳۹۴/۰۳/۰۱

101008000100022

مشق نام لیلی

۶۶۴۰۰۹۱۵ - دورنگار: ۶۶۴۰۴۸۷۳ - تلفن: فروشگاه مرکزی، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

۰ خیابان انقلاب، تقاطع حافظ، فروشگاه شماره ۱، تلفن: ۶۶۷۰۱۲۹۷

۰ مراکزپخش: ۰ خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهدای ژاندارمری، فروشگاه شماره ۲، تلفن: ۶۶۹۵۵۷۳۷

۰ حرم مطهر حضرت امام خمینی(س)، ضلع شمالی، فروشگاه شماره ۳، تلفن: ۵۵۲۰۳۸۰۱

۰ کلیه نمایندگیهای فروش در استانها

نشانی الکترونیکی: pub@imam-khomeini.ir

فهرست مطالب

أ	مقدمه ناشر
ج	یادداشت یادگار امام
هـ	پیش از آغاز
۱	بخش یکم: تأملی در برخی مفاهیم قرآنی
۳	زبان قرآن و ضرورت توجه به آن
۷	وحی، تجلی ویژه الهی
۱۱	مراحل و مراتب نزول قرآن
۱۸	بینش تاریخی قرآن
۲۲	روح خانه توحید
۲۶	حفاظت و حراست؛ اعداد قرآنی
۲۹	دعا، قرآن صاعد
۳۲	انسانم آرزوست
۳۵	خانه و خانواده در قرآن
۳۹	نگاهی کوتاه به مسأله ارتداد
۴۲	عدالت و عقلانیت در قضاوت
۴۶	نفاق نو

- ۵۰..... حماسه قلم
- ۵۳..... گام اول
- ۵۶..... اصل غریب «توکی»
- ۵۹..... اهلیت در بیت وحی
- ۶۳..... غایت حرکت سلوکی
- ۶۶..... قدر را قدر بدانیم
- ۷۰..... مدینه فاضله رضوی
- ۷۵..... خاتمیت و مسأله حکومت صالحان
- ۷۹..... انتظار، انتظار، انتظار
- ۸۲..... بهار؛ استعاره
- ۸۶..... تماشاگه زیبایی
- ۸۹..... بهار امید
- ۹۲..... اهالی قبیله قبله
- ۹۵..... قدس، خانه آزادگی
- ۹۹..... مسیحای موحدان
- ۱۰۳..... بنی اسرائیل در قرآن
- ۱۱۳..... بخش دوم: اهل بیت علیهم السلام تجلی عینی و حقیقی حق
- ۱۱۵..... دور مؤثر
- ۱۱۸..... این سقف بلند ساده بسیار نقش
- ۱۲۲..... أسوه حسنه
- ۱۲۶..... مکتب درس آموز علوی علیه السلام
- ۱۲۹..... نهج البلاغه؛ قرآن ثانی

۱۳۳	مرتبه ایمان علوی.....
۱۳۷	در منقبت غدیر.....
۱۴۱	برهان قاطع غدیر.....
۱۴۵	حکومت علوی <small>علیه السلام</small> : مبانی و اصول.....
۱۴۹	بانوی آب و آینه و آفتاب.....
۱۵۳	عبادت عاشقانه حسینی.....
۱۵۷	هدف در قیام عاشورا.....
۱۶۱	تجلی حق محوری و حقیقت طلبی.....
۱۶۵	تأملی در زیارت.....
۱۶۹	مارسولان حسین.....
۱۷۲	چهل روز گذشت.....
۱۷۶	قیامی برای احیای اندیشه.....
۱۷۹	بازخوانی و بازشناسی یک حماسه.....
۱۸۳	بخش سوم: در پرتو اندیشه‌های امام خمینی <small>رحمه الله</small>
۱۸۵	فصل یکم: امام امت، امت امام.....
۱۸۵	نکاتی درباره نهضت اسلامی امام خمینی <small>رحمه الله</small>
۱۹۴	آن مرد آمد.....
۲۰۳	همدلی و هم‌زبانی.....
۲۰۷	حکومت توحیدی؛ حاکمیت عدالت.....
۲۱۲	آزادی و انسان آزاد.....
۲۱۶	پذیرش قانون.....
۲۲۱	سرمایه انسانی ملت.....

۲۲۵ تربیت، تربیت دینی
۲۲۹ در اندیشه وحدت
۲۳۳ حکومت اخلاق
۲۳۷ میزان رأی ملت است!
۲۴۵ فراتر از پاسداری
۲۴۸ ضرورت بازخوانی تاریخ انقلاب
۲۵۱ بازگشت؛ اختیار یا اجبار!
۲۵۴ شوکران صلح!
۲۵۷ فصل دوم: نگاهی کوتاه به برخی ویژگی‌های امام خمینی <small>رحمته الله علیه</small>
۲۵۷ مشق نام لیلی
۲۶۲ نیابت امام
۲۶۸ مراتب سه گانه هجرت
۲۷۱ امام خمینی <small>رحمته الله علیه</small> و گذر از مراتب انسانی
۲۷۵ رمز ماندگاری
۲۷۹ دوباره قم و آغاز راهی نو
۲۸۳ جای خالی امام <small>رحمته الله علیه</small>
۲۸۷ اندیشه‌ای که در حصر نماند!
۲۹۱ راهی فراتر از خط
۲۹۵ امام خمینی <small>رحمته الله علیه</small> و حقوق شهروندی
۲۹۹ راهی نو پیش روی انسان
۳۰۳ جامع معقول، منقول و مشهود
۳۰۷ طبابت تن و طبابت جان

۳۱۱	وصیت‌نامه؛ عهد امام با مردم
۳۱۷	فصل سوم: یاران همراهِ، همراهان همدل
۳۱۷	یاد یاران انقلاب
۳۲۰	«السابقون الأولون» انقلاب
۳۲۵	همتایی حیات و مرگ عالم دینی
۳۲۹	پسر، عشق، پدر
۳۳۶	احمد عزیز
۳۴۰	حزب بهشتی
۳۴۴	وحدت در گستره کثرت
۳۴۸	... و مطهری این گستره
۳۵۶	همراهان همدل
۳۵۹	بخش چهارم: در قلمرو اندیشه اسلامی
۳۶۱	فصل اول: حوزه‌های علمیه پایدها و بایسته‌ها
۳۶۱	نماد پویایی و پیشرفت جامعه اسلامی
۳۶۶	حوزه و منطقه خلافت انسان
۳۷۰	حوزه‌های علمیه، نگاهی به درون
۳۷۳	حوزه‌های علمی و نگاهی آرمانی
۳۷۷	دانش حوزوی و فرصت‌های نو
۳۸۰	رسالت پایدار حوزه‌های علمیه
۳۸۴	تأملی در پیوند میان دین و دانش
۳۸۷	فصل دوم: تأملی در گستره علوم اسلامی
۳۸۷	اصول فقه؛ اصول فهم

۳۹۱	رسالت جهانی فقاہت
۳۹۵	نگاہی به سنت فقہی شیعه
۳۹۸	مدیریت و استعداد فقاہت
۴۰۱	مکتب فقہی قم
۴۰۴	یک مقدمه کوتاه
۴۰۷	شریعه شہود
۴۱۱	فلسفه کلام
۴۱۵	سیر تاریخی کتابت حدیث
۴۱۹	دانشنامه تخصصه تمدن
۴۲۲	دروازه‌های تمدن
۴۲۵	فصل سوم: حیات عالمگیر
۴۲۵	راهی برای رسیدن به جامعه اخلاقی
۴۲۹	واسطه گفت‌وگو میان خدا و بنده
۴۳۲	مراجع تقلید؛ چشمان بیدار
۴۳۵	عالمان دینی و گذر از اسفار اربعه
۴۳۹	نگین خاتم فقاہت
۴۴۳	جواہری در فقه
۴۴۷	در مکتب میرزای نائینی
۴۵۱	امت واحده در اندیشه امام صدر
۴۵۴	ہماہنگی برہان، عرفان و قرآن
۴۵۸	پاسبان حریم حوزه ہزارسالہ
۴۶۳	فصل چہارم: بر ساحل آموزہ‌های اسلامی

۴۶۳	شیعه و گسترش در مرزهای فکری
۴۶۷	نگاه نو؛ فرهنگ نو
۴۷۱	تروریسم مدرن
۴۷۵	روشنفکر ایرانی؛ ایرانی روشنفکر
۴۷۸	دین و حقوق انسان
۴۸۲	دین و رسانه
۴۸۵	جادوی تلویزیون
۴۸۹	نقش حکومت در راهبری جامعه
۴۹۳	چیستی دین و جایگاه مردم در آن
۴۹۷	دولت، خادم و مستخدم
۵۰۰	صحنه حضور
۵۰۳	تفاهم تمدنی محصول گفت و گو
۵۰۷	کتابنامه

www.ketab.ir

مقدمه ناشر

نوشته‌های متنوع و در سطوح مختلف، آن‌گاه که در یک مجموعه و در کنار هم قرار می‌گیرد، گرچه مشکل است پیوندی منطقی نداشته باشد، لکن تنوع آن‌ها می‌تواند از نگاه دیگر قابل توجه باشد.

«مشق نام لیلی»، نامی برگرفته از یکی از مقالات کتاب حاضر، مجموعه‌ای از نوشته‌های کوتاه و بلند نویسنده ارجمند جناب حجت الاسلام والمسلمین سید محمود صادقی است که از سر علاقه‌مندی به خاندان امام(س)، در طول چند سال در نشریه حریم/امام به چاپ رسیده است.

این نوشته‌ها گاه به صورت مقاله و گاه به گونه یادداشت در آن نشریه ارزشمند به چاپ رسیده، و در این کتاب در چهار بخش سامان یافته است. رویکرد این نوشته‌ها گرچه معارفی و برگرفته از آموزه‌های دینی است، لکن فراوان از شخصیت، افکار، آراء، آثار، رهنمودها و

سفارش‌های حضرت امام خمینی (س) در زمینه‌های مختلف بهره برده است.

آماده‌سازی و چاپ و نشر این اثر توسط مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم، در راستای ترویج افکار آن رهبر بلند مرتبه، گامی در خور توجه و تأمل می‌باشد.

امید است این اثر ارزشمند مورد توجه علاقه‌مندان به معارف قرآن و آموزه‌های معصومین علیهم‌السلام قرار گیرد و گامی در معرفی چهره تابناک بنیان‌گذار جمهوری اسلامی ایران و نشان‌دهنده راه اعتدالی آن رهبر ماندگار باشد.

در پایان از زحمات نویسنده محترم حجت الاسلام والمسلمین آقای سید محمود صادقی سپاس‌گزاریم و دو نشر اسلام ناب محمدی برای ایشان آرزوی توفیق داریم.

والسلام

مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی (س) - دفتر قم

معاونت پژوهش

یادداشت یادگار امام

«مشق نام لیلی» عنوان کتابی است که در بردارنده مجموعه سرمقاله‌های برادرم جناب حجة الاسلام آقای وحید محمود صادقی است. سرمقاله‌هایی که در طول دوران انتشار نشریه حریم/مشق هفته با خوانندگان آن ارتباط داشت و به مناسبت همان هفته، نکاتی را به ایشان در میان می‌گذاشت.

قلم شیوا و توانمندی ادبی و علمی نویسنده مرا بر آن داشت که ایشان را به جمع‌آوری آن‌ها و نشرشان تشویق کنم. بدیهی است که ترتیب جدیدی برای این کار لازم بود؛ ترتیبی که به نوعی موضوع‌بندی و تقسیم‌بندی خاص منتهی شد.

نکاتی که نویسنده در طول قریب سه سال آن را به رشته تحریر درآورده، امروز همراه هم در مقابل شماست و می‌طلبد که اهل فضل از آن بهره‌گیرند و در آن به دیده لطف بنگرند.

د □ مشق نام لیلی

امید واثق دارم که از ایشان در آینده بیش‌تر بخوانیم و در حوزه
معارف اسلامی بتواند بیش از گذشته به تلاش پردازد و در آن توفیق
یابد.

ولله الحمد أولاً و آخراً

قم - سید حسن خمینی

www.ketab.ir

پیش از آغاز

در فرهنگ قرآن کریم «بیان» فصل ممیز انسانی است و ذات مقدس حق تعالی خود تعلیم آن را برعهده گرفته است؛ بیان، افزون بر آثار مختلف در تنظیم و تعیین روابط میان خالق و مخلوق، و نیز ارتباط میان مخلوقات، مظاهر، ظهورات و جلوه‌های متفاوتی می‌باشد که هر یک در سطح خاص و طبقه مخصوص خود، آثار و نتایج متفاوتی را بر جای می‌گذارد. بیان در قالب مشافهه، اگرچه قدرت تأثیرگذاری شگفت‌انگیزی را به همراه دارد؛ لکن به دلیل زمان‌مندی، ظرفیتی محدود و ناپایدار دارد و البته همین مسأله نیز موجب می‌گردد که از ژرفای تأثیرگذاری آن کاسته شود.

در طرف دیگر، «مکاتبه» به عنوان ظهور و جلوه‌ای دیگر از بیان حضور دارد که به واسطه ثبات و دوام و نیز استحکام در بیان، دیوارهای محدود زمان و مکان را می‌شکافد و عنصر تأثیرگذاری را با دوام و ثبات همراه می‌کند و شاید یکی از دلایل ماندگاری آخرین صحیفه الهی،

کتابت و ثبت آن بر جداره هستی است.

البته روشن است که آنچه از قلم مخلوق می‌تراود، تنها در صورتی دوام و ماندگاری را درمی‌یابد که از سودای معامله، مجامله، مجادله و... وارهیده، رضای خالق را دنبال کرده باشد. چنین کالای نفیسی را باید بهترین هدیه برادر مسلمان به برادران دینی نام نهاد، چنان که پیامبر گرامی اسلام فرموده اند:

«ما أهدى المرء المسلم لأخيه هدية أفضل من كلمة حكمة يزيدة

الله بها هدى أو يرده بها عن ردى»^۱

«مشق نام لیلی» مجموعه نوشته‌های کوتاه و بلند راقم این سطور است که در قالب سرمشق و مجادله در مدت زمانی طولانی نگارش یافته، و هم زمان نیز در نشریه حریم/امام در دست انتشار یافته است. رویکرد خاص نشریه مزبور در پردازش موضوعات مختلف علمی، فرهنگی، تاریخی، اجتماعی و...، موجبات طرح مسائل و نیز دیدگاه‌های متفاوتی را فراهم آورده است. راقم این سطور نیز در بیشتر موارد می‌کوشیده تا همراه با مسائل و دیدگاه‌های مزبور، نگاه یا دریچه‌ای نو به این موضوعات بگشاید و رویکردی جدید به مسأله را در نظر مخاطبان هوشمند نشریه حاضر سازد. باید به این نکته اذعان کرد که مداومت در این امر و نگارش هفتگی در موضوعات مختلف و البته گاه متضاد، جز با تشویق و تشحیذ مخاطبان محترم و همراهان هفته نامه ممکن نبود.

پیش از آغاز □ ز

به هر حال در آستانه سومین سال گشت انتشار هفته‌نامه حریم/امام، طرح تنظیم نوشته‌های یادشده در قالب یک کتاب مطرح گردید و روشن است که تنظیم کتابی با این گستردگی در موضوعات، به فرصتی درخور محتاج بود. کتاب حاضر پس از مطالعه مجدد همه نوشته‌ها، در چهار بخش تأملی در برخی مفاهیم قرآنی، اهل بیت علیهم‌السلام تجلی عینی و حقیقی حق، در پرتو اندیشه‌های امام خمینی ره، و در قلمرو اندیشه اسلامی شکل گرفت و دو بخش پایانی آن نیز به دلیل گستردگی مباحث، در درون خود فصول مختلفی یافت. در حقیقت در تدوین کتاب همه تلاش بر این بوده که مباحث همسو کنار هم نشسته و در کنار یکدیگر ترکیبی نو بیابند.

توجه به این نکته نیز ضروری است که علاوه بر اصل نشریه حریم/امام، توجه به اضلاع و اضواء گوناگون حیات امام خمینی ره بوده است و پس از آن نیز موضوعات مختلف مطرح در حوزه دین را مدنظر داشته است. از این رو بیش‌تر مقالات و نوشته‌های کتاب نیز همین رویکرد را دنبال کرده است، چنان که نام کتاب نیز - برگرفته از نام یکی از سرمقاله‌ها - به این امر اشعار دارد.

با توضیحی که گذشت روشن می‌شود که نگارش چنین کتابی بدون همراهی و همدلی یاران، و نیز همکاران محترم هفته‌نامه حریم/امام میسر نمی‌بود؛ از این رو راقم سطور بر خود واجب می‌داند که مراتب سپاس و قدردانی خود را به حضور تک تک ایشان، به خصوص سردبیر

محترم هفته‌نامه و نیز برادر بزرگوار، جناب حجة الاسلام والمسلمین سید علی خمینی اعلام دارد.

تأکید بر این نکته لازم است که این کتاب با تشویق، تحریض، و اصرار استاد گرانقدر، یادگار ارزشمند امام راحل، حضرت حجة الاسلام والمسلمین سید حسن خمینی، به صورت حاضر در اختیار مخاطبان قرار گرفته است؛ چنان که نگارش نخستین مقاله کتاب - گام اول - نیز با توصیه و تأکید ایشان صورت پذیرفته است. نگارنده این سطور ضمن قدردانی و سپاس از ایشان، امید آن دارد که با توفیق الهی، شایسته این اعتماد بوده و به وظیفه‌های اخلاقی خود عمل کند.

در پایان از همه اهل فضل و دانش تقاضا دارم که به دیده کرامت در این کتاب نگریسته، نگارنده کتاب را از همه‌ای سازنده و راهنمایی‌های ارزشمند خود محروم ندارند.

وَأَخِرُ دَعْوَانَا أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سید محمود صادقی

سوم اسفند ۹۳